

การสร้างสรรค์กิจกรรมแนะแนวอาชีพเพื่อการมีงานทำ

โดย นางเพ็ญประภา ชุยกะเตื่อง

ครู โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ได้กล่าวถึงแนวการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 23 ว่า การจัดการศึกษา ทั้งการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้น ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ การศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ ข้อ (5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่าง มีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พบว่าปัญหาการจัดการศึกษาที่ผ่านมาว่า นักเรียนที่ จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือปีที่ 6 ไม่เข้าศึกษาต่อมีจำนวนถึงร้อยละ 40 และขาดสมรรถนะการทำงานใน สาขาอาชีพต่างๆ สถานประกอบการไม่ต้องการรับเข้าทำงาน และประกอบอาชีพอิสระไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากขาดทักษะพื้นฐานของสมรรถนะในแต่ละอาชีพ สำหรับนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าศึกษา ต่อระดับวิชาชีพมีเพียงร้อยละ 30 ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายการเพิ่มนักเรียนสายช่างฝีมือแรงงานให้ได้ สัดส่วน อาชีพ : สายสามัญ เป็น 60 : 40 ที่มีอยู่ในจำนวนร้อยละ 30 นั้น ยังมีสถานศึกษารองรับ นักเรียนเข้าศึกษาต่อไม่ครอบคลุมทุกอำเภอและตำบล ทำให้นักเรียนต้องไปศึกษาต่อในตัวจังหวัด ห่างไกล ครอบครัว ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจและครอบครัว พฤติกรรมของนักเรียนตามกระแสสังคมเมือง ผลที่เกิดตามมาเกิดปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกกลางคัน เรียนไม่จบถึงร้อยละ 30 สำหรับนักเรียนที่เรียน ต่อสายสามัญมัธยมศึกษาตอนปลายมีจำนวนเท่ากับสายอาชีวศึกษา คือร้อยละ 30 ที่จะเข้าศึกษาต่อใน ระดับอุดมศึกษา นักเรียนเรียนต่อปริญญาตรีตามค่านิยมเดิมๆ ที่ขาดสมรรถนะในสาขาวิชาชีพไม่มีเส้นทาง การศึกษาต่อสู่สู่การประกอบอาชีพที่ชัดเจน

โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ) เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 1-6 พบว่านักเรียนมีปัญหาด้านการเลือกศึกษาต่อเช่นเดียวกัน จากการสำรวจข้อมูลการติดตามผล นักเรียนที่จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 116 คน พบว่า ศึกษา ต่อในสายสามัญ 54 คน คิดเป็นร้อยละ 46.55 ศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา 42 คน คิดเป็นร้อยละ 36.21 ทำงาน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 15.52 ไม่จบการศึกษา 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.72 จะเห็นได้ว่านักเรียน ที่จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ศึกษาต่อในสายสามัญมากที่สุด รองลงมาคือศึกษาต่อสาย อาชีวศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายการเพิ่มนักเรียนสายช่างฝีมือแรงงาน อันจะมีผลก่อให้เกิดปัญหาใน การหางานทำและการประกอบอาชีพในอนาคต

แนวโน้มการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับ “ทักษะ” (Skill) หรือ ความชำนาญในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้นกว่าเนื้อหาตามตำรา (Content) ซึ่งองค์การยูเนสโกได้แนะนำว่าผู้เรียนควรมีทักษะที่ครอบคลุม 3 กลุ่ม คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่นอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะเพื่อการทำงาน คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานทุกอาชีพ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิด วิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร และทักษะเฉพาะอาชีพ คือ ทักษะเบื้องต้นของอาชีพที่สนใจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดจุดเน้นคุณภาพผู้เรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกล่าวว่า “เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง สำหรับเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ.....สำหรับการจัดการเรียนรู้ในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (จิตอาสา) ควรจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้จักค้นหาตนเอง ได้ปฏิบัติกิจกรรมนอกสถานที่ เพื่อให้รู้จักค้นหาตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการประกอบการตัดสินใจสำหรับการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสายอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถและศักยภาพ”

ข้าพเจ้าในฐานะครูแนะแนว จึงเห็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ โดยการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านวิชาชีพให้กับนักเรียน ให้นักเรียนได้มองเห็นภาพงานอาชีพต่างๆ โดยมุ่งให้นักเรียนรู้จักตนเอง สำรวจความสนใจ ความถนัด และมองเห็นเส้นทางชีวิตในอนาคต เพื่อวางแผนในการศึกษาต่อ หรือเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงจุดเน้นคุณภาพผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง สำหรับเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

ดังนั้นจึงได้สร้างสรรค์กิจกรรมแนะแนวอาชีพเพื่อส่งเสริมการมีงานทำให้กับนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ) ทุกระดับชั้น โดยเน้นที่นักเรียนเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

1. ในวิชากิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการสร้างตระหนักรู้ถึงความสำคัญของอาชีพ รู้จักอาชีพอย่างหลากหลาย ลักษณะของอาชีพ รายได้ คุณสมบัติผู้ประกอบการอาชีพ สถานการณ์ตลาดแรงงานปัจจุบัน ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นต้น
2. สำรวจบุคลิกภาพกับอาชีพ ที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละรายบุคคล โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพ ให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง รู้จักอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ เพื่อนำไปสู่การเตรียมตัวและตัดสินใจในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมต่อไป
3. จัดกิจกรรมชุมนุมหรรษาอาชีพ ให้นักเรียนได้เรียนรู้การประกอบอาชีพอย่างหลากหลาย ได้ฝึกลงมือปฏิบัติ ผลิต จำหน่าย การจัดทำบัญชี รายรับ รายจ่าย ทำให้นักเรียนสนุกสนานเพลิดเพลินกับการผลิต จำหน่ายและยังมีรายได้ระหว่างเรียน

4. ศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่เพื่อเสริมสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพในท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งในพื้นที่ตำบลพระลับ ตำบลบึงเนียมและใกล้เคียง มีแบบอย่างผู้ประสบความสำเร็จ หลากหลายที่นักเรียนควรได้ศึกษาเรียนรู้ เช่น เศรษฐกิจพอเพียงรายได้ไร้ละแสน ปลุกผัก-ผลไม้ปลอดสารพิษ เลี้ยงปลากระชัง จักสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ประดิษฐ์วัสดุจากเศษผ้า เป็นต้น
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพอิสระและหารายได้ระหว่างเรียน โดยให้นักเรียนทุกห้องทุกระดับชั้นได้ จัดหา ผลิต สินค้ามาจำหน่ายให้กับครู นักเรียน ชุมชน ทำให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ฝึกอาชีพหารายได้ระหว่างเรียน ได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม การบริหารจัดการ ได้จัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย กำไรขาดทุน
6. ส่งเสริมการนำผลผลิตไปจำหน่ายในชุมชน ที่ตลาดแลงบ้านพระคือในเย็นวันศุกร์ ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จริง ในการผลิตสินค้า วางแผนการจำหน่าย ไปจับจองพื้นที่จำหน่าย การจัดร้านค้า การเรียกลูกค้า ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
7. เชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกมาให้ความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียนในด้านการแนะนำอาชีพและตลาดแรงงาน เช่น จัดหางานจังหวัด กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มหาวิทยาลัยศรีปทุม เป็นต้น
8. แนะนำทางเลือกหลักสูตรทวิศึกษา อันเป็นการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีพศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อรองรับการจ้างงาน ทั้งภาคธุรกิจและบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัวในทุกภาคส่วน ทำให้นักเรียนมีตลาดรองรับการทำงานอย่างแน่นอน

จากการจัดสร้างสรรค์และจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมการมีงานทำอย่างหลากหลาย โดยทำต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา ข้าพเจ้าคาดหวังว่าจะทำให้นักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมธ) ได้มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพและการมีงานทำ เห็นคุณค่าของการมีงานทำ รู้จักตนเอง สามารถเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ตลาดแรงงานปัจจุบัน สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ อันจะส่งผลให้นักเรียนสามารถอยู่ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุขต่อไป.

